

Tác động chính trị, quân sự, kinh tế của cuộc xung đột Trung-Đài tới thế giới

David Brown / BBC News

03/01/2022

Áp lực giữa Trung Quốc và Đài Loan ngày càng gia tăng. Trong năm qua, đã có số lượng kỷ lục các vụ chiến đấu cơ Trung Quốc xâm nhập vào vùng nhận dạng phòng không của Đài Loan.

Nằm ở tâm điểm của vấn đề là chuyện thống nhất Đài Loan vào Trung Quốc.

Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đã nói "việc thống nhất" với Đài Loan "phải được hoàn thành", và ông không loại trừ khả năng sử dụng vũ lực để đạt được điều này.

Bắc Kinh coi Đài Loan là một tỉnh ly khai, rốt cuộc sẽ cần phải trở lại là một phần của Trung Quốc.

Tuy nhiên, Đài Loan coi mình là một quốc gia độc lập, có hiến pháp riêng và có các nhà lãnh đạo được bầu cử dân chủ.

Đài Loan nằm ở đâu?

Đài Loan là một hòn đảo nằm cách bờ biển phía đông nam Trung Quốc khoảng 100 hải lý.

Nó nằm trong cái gọi là "chuỗi đảo đầu tiên", bao gồm các vùng lãnh thổ thân thiện với Hoa Kỳ và có vai trò quan trọng đối với chính sách đối ngoại của Hoa Kỳ.

Nếu Trung Quốc nắm Đài Loan, một số chuyên gia phương Tây cho rằng nước này có thể sẽ tự do hơn trong việc phát triển sức mạnh ở khu vực tây Thái Bình Dương, và thậm chí có thể đe dọa các căn cứ quân sự ở xa của Mỹ như Guam và Hawaii.

Nhưng Trung Quốc khẳng định ý định của họ hoàn toàn là mong muốn hòa bình.

Tại sao Đài Loan tách khỏi Trung Quốc?

Việc hai bên chia tách diễn ra sau Đại chiến Thế giới lần thứ hai, khi tại Trung Quốc đại lục đang có cuộc chiến giữa các lực lượng chính phủ theo chủ nghĩa dân tộc và Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Phe cộng sản giành chiến thắng vào năm 1949, và lãnh tụ của họ, Mao Trạch Đông, lên nắm quyền ở Bắc Kinh. Quốc dân đảng bỏ chạy đến Đài Loan gần đó.

Nguồn hình ảnh, Getty Images

Chụp lại hình ảnh,

Tướng Giới Thạch dẫn dắt Quốc dân đảng bỏ chạy sang Đài Loan sau khi thua Đảng Cộng sản TQ hồi 1949

Quốc dân đảng là một trong những đảng phái chính trị nổi bật nhất của Đài Loan kể từ đó - nắm quyền ở đảo này suốt một phần quan trọng trong lịch sử của đảo.

Hiện tại, chỉ có 13 quốc gia (và Tòa thánh Vatican) công nhận Đài Loan là quốc gia có chủ quyền.

Trung Quốc gây áp lực ngoại giao đáng kể để các nước khác không công nhận hoặc tỏ ý công nhận Đài Loan.

Bộ trưởng Quốc phòng Đài Loan cho biết quan hệ với Trung Quốc hiện đang ở mức tồi tệ nhất kể từ 40 năm qua.

Đài Loan có thể tự vệ không?

Trung Quốc có thể cố gắng đưa đến sự thống nhất bằng các biện pháp phi quân sự, chẳng hạn như tăng cường quan hệ kinh tế.

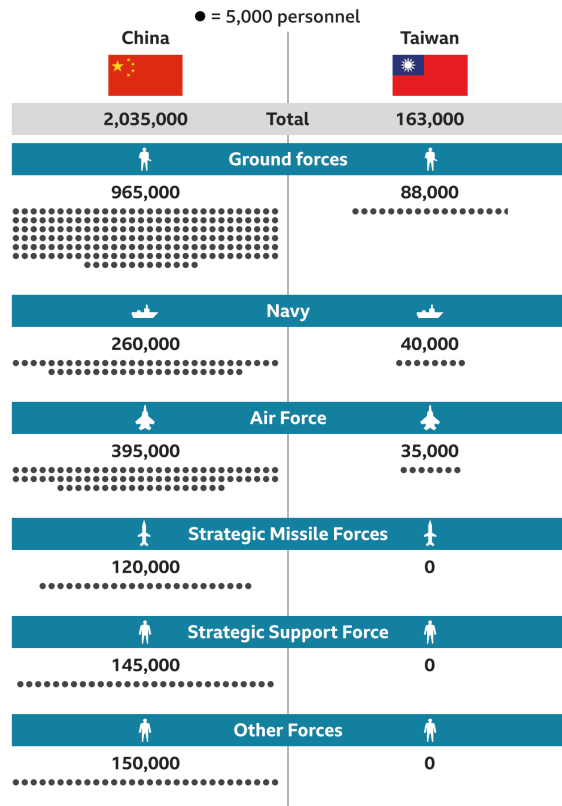
Nhưng nếu xảy ra bất kỳ cuộc đối đầu quân sự nào thì các lực lượng vũ trang của Trung Quốc cũng sẽ lấn át phía Đài Loan.

Trung Quốc chi tiêu nhiều hơn bất kỳ quốc gia nào khác, chỉ sau Hoa Kỳ, cho quốc phòng. Nước này có thể triển khai nhiều hình thức quân sự, từ sức mạnh hải quân đến công nghệ tên lửa, máy bay và tấn công trên mạng.

Phần lớn sức mạnh quân sự của Trung Quốc tập trung ở những mảng khác, nhưng lấy ví dụ về số nhân sự thì hai bên có sự chênh lệch vô cùng to lớn.

Chinese and Taiwanese armed forces

Active duty personnel

Source: The Military Balance 2021, IISS

BBC

Nếu xảy ra xung đột, một số chuyên gia phương Tây dự đoán rằng Đài Loan giỏi nhất là chỉ có thể làm chậm lại cuộc tấn công của Trung Quốc, cố gắng ngăn chặn cuộc đổ bộ của quân Trung Quốc, và tiến hành các cuộc tấn công du kích trong khi chờ đợi trợ giúp từ bên ngoài.

Sự trợ giúp đó có thể đến từ Hoa Kỳ, quốc gia bán vũ khí cho Đài Loan, mặc dù Washington theo đuổi chính sách chính "mơ hồ về chiến lược".

Nói cách khác, Mỹ cố tình không nêu rõ họ sẽ bảo vệ Đài Loan thế nào nếu xảy ra trường hợp bị tấn công.

Về mặt ngoại giao, Mỹ hiện đang chấp nhận chính sách "Một Trung Quốc", theo đó chỉ công nhận một chính phủ Trung Quốc ở Bắc Kinh, và chỉ có quan hệ chính thức với Trung Quốc chứ không phải Đài Loan.

Tình hình có trở nên tồi tệ hơn không?

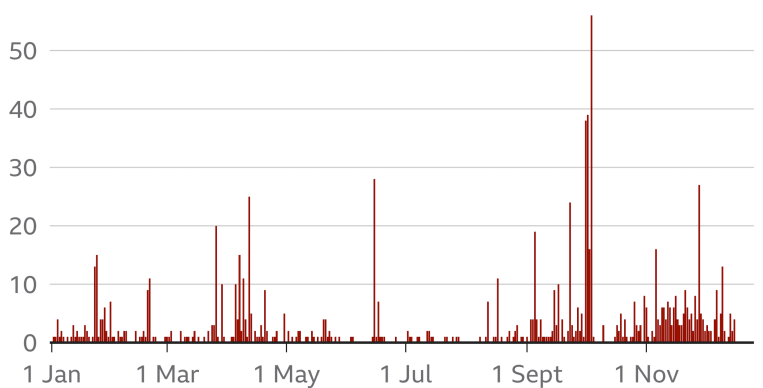
Vào năm 2021, Trung Quốc dường như đã gia tăng sức ép bằng cách đưa máy bay quân sự vào Vùng Phòng không của Đài Loan, một khu vực mà Đài Loan tự tuyên bố, nơi các máy bay nước ngoài nếu bay vào sẽ được nhận dạng, giám sát và kiểm soát vì lợi ích an ninh quốc gia của Đài Loan.

Đài Loan năm 2020 đã công khai dữ liệu về các vụ máy bay xâm nhập .

Số lượng được báo cáo cao tới đỉnh điểm vào tháng 10/2021, với 56 vụ xâm nhập trong chỉ một ngày.

Reported incursions into Taiwan's Air Defence Identification Zone

Chinese military aircraft sorties reported by Taiwan in 2021

Source: Taiwan Ministry of National Defence

BBC

Tại sao Đài Loan lại quan trọng đối với phần còn lại của thế giới?

Nền kinh tế Đài Loan cực kỳ quan trọng.

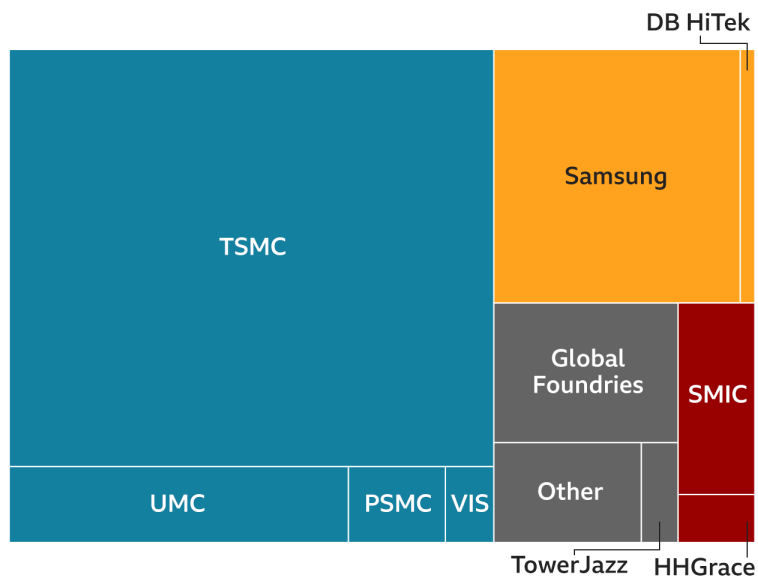
Phần lớn thiết bị điện tử dân dụng được sử dụng hàng ngày trên thế giới - từ điện thoại đến máy tính xách tay, đồng hồ và máy chơi game - được chế tạo với phần chip máy tính do Đài Loan sản xuất.

Theo một cách đo lường thì chỉ một công ty Đài Loan duy nhất - Công ty Sản xuất Bán dẫn Đài Loan, viết tắt là TSMC - đã xuất xưởng hơn một nửa lượng chip toàn cầu.

Taiwan dominates the global production of computer chips

Global foundry market share, by country and company 2021

■ Taiwan 65% ■ South Korea 18% ■ China 5% ■ Other 12%

Source: Trendforce 2021

B B C

TSMC được gọi là "công xưởng" - công ty sản xuất chip theo thiết kế mà khách hàng dân sự và khách hàng quân sự đặt làm. Đây là một ngành công nghiệp to lớn có trị giá gần 100 tỷ đô la (730 tỷ bảng Anh) trong năm 2021.

Nếu xảy ra việc Trung Quốc nắm Đài Loan, điều đó có thể sẽ cho phép Bắc Kinh kiểm soát một trong những ngành công nghiệp quan trọng nhất thế giới.

Người Đài Loan có lo lắng không?

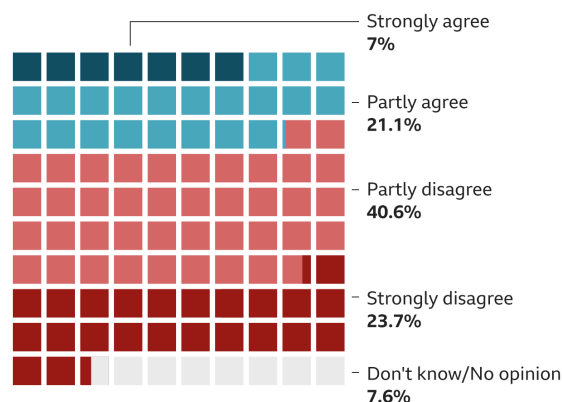
Bất chấp những căng thẳng gần đây giữa Trung Quốc và Đài Loan, kết quả nghiên cứu cho thấy nhiều người Đài Loan nhìn chung không thấy họ gặp khó khăn.

Vào tháng 10, một tổ chức thăm dò dư luận, Taiwan Public Opinion Foundation, đã hỏi mọi người rằng liệu họ có nghĩ rằng rốt cuộc sẽ xảy ra chiến tranh với Trung Quốc hay không.

Gần hai phần ba (64,3%) trả lời là không.

Most Taiwanese people do not think there will be military conflict

People were asked if they agreed that "There will be war between China and Taiwan eventually."

Research carried out in October 2021

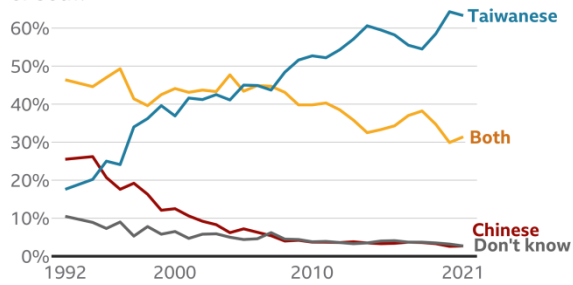
Source: Taiwanese Public Opinion Foundation

BBC

Nghiên cứu chỉ ra rằng hầu hết mọi người ở Đài Loan đều coi mình là người Đài Loan - có một bản sắc riêng, rõ ràng.

The proportion of people in Taiwan who identify as Taiwanese has risen

Do you consider yourself to be Taiwanese, Chinese, or both?

Source: Election Study Center, National Chengchi University

BBC

Các cuộc khảo sát do Đại học Chính trị Quốc gia thực hiện từ đầu thập niên 1990 cho thấy tỷ lệ người tự thấy mình là người Trung Quốc, hoặc vừa là người Trung Quốc vừa là người Đài Loan, đã giảm xuống và hầu hết mọi người coi mình là người Đài Loan.

[BBC](#)